

Tanzimat Dönemi'nde Malatya'da Yapılan İdarî Düzenlemeler (1845-1883)

Gülşen Ulukaya

 <https://orcid.org/0000-0001-9811-8362> | ulukayagulsen@gmail.com

Dr., Bağımsız Araştırmacı

Öz

Bu araştırmada, Tanzimat Fermanı sonrası ülke genelinde yapılan idarî yeniliklerin Malatya şehri üzerinden ele alınması konu edinilmiştir. 3 Kasım 1839'da Tanzimat Fermanı'nın ilan edilmesiyle beraber Osmanlı Devleti birçok devlet kurum ve kuruluşlarında çağın gereklerine uygun olarak bir takım düzenlemelere gitmiştir. Tanzimat Fermanı maddelerinin ülke genelinde uygulanmaya başlanması, devlet yönetiminde modernleşmenin ilk temeli olarak kabul edilmiştir. Ancak Tanzimat'ın öngördüğü malî, idarî ve askerî uygulamalar, imparatorluğun içinde bulunduğu şartlar göz önüne alınarak bir anda uygulanmamış, öncelik olarak hükümetin kesin denetiminde olan; herhangi bir sorun çıktığında hemen müdahale edilebilecek yakın eyaletlerde başlatılmıştır. Bu yenilik çalışmalarının başarı göstermesi sonucunda diğer eyaletlere geçilmiştir. Bu çalışma Osmanlı Devleti'nin Tanzimat Fermanı sonrası taşra teşkilatında idarî anlamda yaptığı yenilikleri ele alması açısından önem taşımaktadır. Çalışmanın yürütüldüğü 1845-1883 yılları arasında yenileşmenin gereği olarak nizamnameler yayımlanmış, şehre yeni idareciler gönderilmiş ve hedeflenen başarı elde edilmeyince, düzenlemeler yerine yenileri getirilmiştir. Malatya'nın bu tarihler arasında Tanzimat'a dâhil edilişinden çalışmanın sonlandırılacağı 1883 yılına kadar çeşitli idarî taksimata tabii olduğu tespit edilmiştir. Özellikle Tanzimat'ın ülke genelinde bir anda uygulanmadığı ve eyaletlerde sırası ile tatbik edildiği bilinmektedir. Malatya da 15 Nisan 1845'te Diyarbakır Eyaleti'nin sancaklarından biri olarak Sancak Meclisi'nin kurulmasıyla birlikte Tanzimat'a dâhil edilmiştir. Ardından da Tanzimat'ın getirdiği yeniliklerinin devam etmesi sonucunda Harput'un Tanzimat'a dâhil edilmesi ve Malatya'nın Diyarbakır ile Harput arasındaki sınırından dolayı 1846 yılında "kaza" olarak Harput Eyaleti'ne bağlanmıştır. 1867'de Vilayet Nizamnamesi ile ülke genelinde yapılan idarî düzenlemeler sonucunda Malatya 1869'da tekrar "sancak" statüsüne yükseltilmiş ve Diyarbakır Vilayeti'ne bağlanmıştır. Söz konusu bu durum 1883 yılına kadar devam etmiştir. Çalışmanın yürütüldüğü tarih aralığında Tanzimat'la birlikte idarî alanda yapılması hedeflenen yeniliklerin Malatya'da nasıl uygulandığı ve ne gibi sonuçlara yol açtığı gözlemlenecek ve Osmanlı Devleti'nin Tanzimat sonrası idarî alanda yaptığı yenilik uygulamalarında hedeflediği başarıya ulaşp ulaşmadığı ele alınacaktır. Araştırma, Osmanlı tarihçilerin takip ettiği yöntemler üzerinde sürdürülmüştür. Osmanlı arşivi taranmış, dönemin salnamelerinden istifade edilmiştir. Böylece bu döneme ait yeni bilgiler ışığında Malatya'nın idarî yapısı aydınlatılmaya çalışılmıştır. Bu çalışmada Osmanlı Devleti'nin Tanzimat Fermanı sonrasında idarî yapısında halka indiği ve halkın da yönetime katıldığı görülmüştür. Ancak yenilik çalışmalarında istenilen başarının sağlanamadığı, art arda devam eden yeniliklerle

görülmüştür. Ayrıca çalışmanın yürütüldüğü dönem içerisinde yenilik uygulamalarının gereği olarak çizilen yeni sınırlar ve Malatya’da görev alan yöneticilerin listesi tespit edilmiştir.

* Bu bildiri İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı’nda Prof. Dr. Mehmet Karagöz danışmanlığında hazırlanan “XIX. Yüzyılın İkinci Yarısında Malatya Kazası (1839-1900)” başlıklı doktora tezinden üretilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Tarih, Tanzimat Fermanı, Malatya, Taşra İdaresi, Nizamnameler.

Etik Beyan	Bu çalışma, Türkiye Sosyal Bilimler Sempozyumu’nda sunulan “Tanzimat Dönemi’nde Malatya’da Yapılan İdarî Düzenlemeler (1845-1883)” adlı tebliğin özetidir.
Türü	Bildiri Özeti
Geliş Tarihi	26.06.2023
Kabul Tarihi	28.07.2023
Yayın Tarihi	15.08.2023
Kategori	Sanat ve Beşeri Bilimler, Tarih, Sosyal ve Davranış Bilimleri, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi
Araştırma Alanı	Tarih
Sempozyum	:
Adı	3. Türkiye Sosyal Bilimler Sempozyumu
Web	https://sempozyum.okuokut.org/index.php/tsbs/article/view/367
Yer ve Tarih	Çevrim İçi - 26-31 Ağustos 2023
Sponsor	Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi; Oku Okut Derneği
Bildiri Oturum Bilgisi	14. Oturum - 29 Ağustos 2023 Salı 11:00 - 12:30
Telif Hakkı	© 2023 Gülşen Ulukaya. Yazar telif hakkını elinde tutarak yayımcıya uygun lisans ile yayım izni vermiştir.
Lisans	
Yayımcı	Oku Okut Yayınları
Kaynak Gösterimi	Ulukaya, Gülşen. “Tanzimat Dönemi’nde Malatya’da Yapılan İdarî Düzenlemeler (1845-1883)”. 3. <i>Türkiye Sosyal Bilimler Sempozyumu Bildiri Özetleri Kitabı</i> . ed. Abdullah Demir. 105-108. Ankara: Oku Okut Yayınları, 2023. https://doi.org/10.55709/okuokutpress.54

Administrative Arrangements Made in Malatya in the Tanzimat Period (1845-1883)

Gülşen Ulukaya

 <https://orcid.org/0000-0001-9811-8362> | ulukayagulsen@gmail.com

Dr., Independent Researcher

Abstract

In this research, administrative reforms implemented after the Tanzimat across the Ottoman Empire is studied by taking as a sample the reform practices made through the city of Malatya. With the declaration of the Tanzimat Edict on November 3, 1839, the Ottoman Empire made some reforms in many state institutions and organizations in accordance with the exigencies of the modern era. The starting of implementing the articles in the Tanzimat Edict throughout the country was accepted as the initial basis for modernization in state administration. However; by taking into account the conditions of the Empire, the financial, administrative, and military reforms envisaged by the Tanzimat were not implemented all at once. These reforms were first initiated in nearby states in which the government has absolute control and on where in case of any problem, can be intervened in a short time. After the success in those states, reforms are started to implement in other states. This study is important in terms of analyzing the administrative reforms of the provincial organizations adopted by the Ottoman Empire after the Tanzimat Edict. In the period between the years 1845-1883, when the reform program was carried out, official instructions were published as a requirement of the new regulations, and new governors were appointed to the cities. In the states where the aimed success was not achieved, other new regulations have been adopted. It has been determined that Malatya was subject to various administrative applications from when it was included in the Tanzimat implementation program until 1883, when the work was terminated. It is known that the Tanzimat was not applied all at once throughout the country and was applied in a certain order in the states. By establishing the Sancak Meclisi, Malatya, one of the Sancaks of the Diyarbakır State, was also included in the Tanzimat on April 15, 1845. In the following process, as a result of the continuation of the innovations brought by the Tanzimat, Harput was included in the Tanzimat and Malatya, due to its border between Diyarbakır and Harput, was connected in 1846 to the Harput State as a “county”. After the Provincial Regulations put into effect in 1867, new administrative arrangements made throughout the country, and Malatya was once again elevated to the status of “sancak” in 1869, being connected to the Diyarbakır Province. This new organizational structure continued until 1883. In this article, the reforms that were aimed to be achieved in the administrative field with the Tanzimat were implemented in Malatya, and acquired results will be observed for the period of study and will be evaluated if the Ottoman Empire achieved the success it aimed in the reform practices in the administrative field after the Tanzimat. Our research was carried out on the methods followed by Ottoman historians. Archival documents related to the subject were examined, and the information in the “Salnames” of the period was analyzed. In the light of new information belonging to this

period, the administrative structure of Malatya was tried to be illuminated. In this study, it has been seen that the Ottoman Empire managed to reach the people, and the people participated in the government with the newly adopted administrative structure after the Tanzimat Edict. The fact that different new regulations had to be put into action one after another showed that the desired success in reform efforts could not be achieved. In addition, new boundaries were drawn as a requirement of reform practices during the period, and the list of managers working in Malatya were determined.

* This paper is derived from Inonu University, Institute of Social Sciences, Department of History, a Ph.D. dissertation entitled “Malatya in the Second Half of the 19th Century (1839-1900)”, prepared under the supervision of Prof. Dr. Mehmet Karagöz.

Keywords

History, Tanzimat Fermanı, Malatya, Provincial Administration, Regulations.

Ethical Statement	This paper is a summary of the study titled “Administrative Arrangements Made in Malatya in the Tanzimat Period (1845-1883)” presented at the 3rd Turkish Symposium of Social Science.
Type	Conference Proceeding
Received	2023-06-26
Accepted	2023-07-28
Published	2023-08-15
Category	Art & Humanities, History, Social and Behaviour Sciences, Psychiatry
Research Area	History
Conference	:
Title	The 3rd Turkish Symposium of Social Sciences
Web	https://sempozyum.okuokut.org/index.php/tsbs/article/view/367
Location & Date	Online - August 26-31, 2023
Sponsor	Ankara Yıldırım Beyazıt University; Oku Okut Association
Proceeding Session	Session 14 - August 29, 2023, Tuesday 11:00 - 12:30
Copyright	© 2023 Gülşen Ulukaya. The author retains the copyright and provides the publisher with a proper license to publish.
License	
Publisher	Oku Okut Press
Citation	Ulukaya, Gülşen. “Administrative Arrangements Made in Malatya in the Tanzimat Period (1845-1883”. <i>The 3rd Turkish Symposium of Social Sciences: The Book of Abstracts</i> . ed. Abdullah Demir. 105-108. Ankara: Oku Okut Press, 2023. https://doi.org/10.55709/okuokutpress.54